

Onderwerp
Consultatie voorgenomen wijziging
Uitvoeringsbesluit WMO 2015

Datum
29 maart 2019
Ons kenmerk
2019/0023/AvD/VB/HvE

Reactie van het College voor de Rechten van de Mens op de voorgenomen wijziging van het Uitvoeringsbesluit WMO 2015 aangaande de opvang van slachtoffers van eengerelateerd en huiselijk geweld zonder verblijfsvergunning.

Het College voor de Rechten van de Mens (hierna: College) heeft kennisgenomen van de wijziging van het Uitvoeringsbesluit WMO 2015 aangaande de opvang van slachtoffers van eengerelateerd en huiselijk geweld zonder verblijfsvergunning (hierna: het Uitvoeringsbesluit), dat op 6 maart 2019 ter consultatie is voorgelegd. Hierbij maakt het College gebruik van deze consultatie. De reactie van het College betreft de wijziging van artikel 2.1 eerste lid, onderdelen a en b van het Uitvoeringsbesluit.

Op grond van de WMO 2015 hebben vreemdelingen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning of EU document reeds recht op maatwerkvoorzieningen, zoals verblijf in een vrouwenopvang wanneer zij slachtoffer zijn van eengerelateerd of huiselijk geweld. Met de nu voorgestelde wijziging zullen vreemdelingen die nog geen verblijfsvergunning hebben, maar wachten op een beslissing op hun aanvraag eveneens recht hebben op toegang tot maatwerkvoorzieningen, zoals verblijf in een vrouwenopvang op grond van de WMO 2015 wanneer zij slachtoffer zijn van eengerelateerd of huiselijk geweld. Het College ziet dat deze voorgestelde wijziging een verbetering zal gaan betekenen voor een groep mensen die slachtoffer is van eengerelateerd of huiselijk geweld.

Het College merkt verder op dat de voorgestelde wijziging van het Uitvoeringsbesluit geen uitzondering inhoudt op artikel 10 Vw en dat slachtoffers van eengerelateerd of huiselijk geweld die geen verblijfsvergunning hebben en/of in de procedure zijn om deze te krijgen, op grond van de WMO 2015 nog steeds geen recht hebben op maatwerkvoorzieningen, zoals verblijf in een vrouwenopvang.

Door in het concept Uitvoeringsbesluit geen uitzondering te maken op artikel 10 Vw voldoet de regering niet aan de verplichtingen uit de Europese slachtofferrichtlijn¹ en het Verdrag van Istanbul,² welke bepalen dat de verblijfsstatus geen rol mag spelen bij het al dan niet openstellen van hulp en ondersteuning voor slachtoffers van huiselijk geweld. Zie hierover in bijlage ook de brief van het College aan de Eerste Kamer van 19 mei 2016 in het kader van het voorbereidend onderzoek naar de implementatie van de slachtofferrichtlijn.

Artikel 9, derde lid, onder a, van de Europese slachtofferrichtlijn bepaalt dat slachtoffers van huiselijk geweld recht hebben op een toevluchtsoord of andere passende tussentijdse opvang die zij vanwege een dreigend risico van secundaire en herhaalde victimisatie, van intimidatie en van vergelding een veilige schuilplaats nodig hebben. Bovendien hebben zij op grond van artikel 23 van het Verdrag van Istanbul recht op voldoende passende en gemakkelijk bereikbare opvangplaatsen. Ingevolge artikel 1 van de Europese slachtofferrichtlijn en artikel 4, derde lid van het Verdrag van Istanbul, worden de rechten die in deze documenten zijn opgenomen, jegens slachtoffers op niet-discriminerende wijze toegepast, mede wat hun verblijfsstatus betreft. Dit betekent dat *alle* slachtoffers van huiselijk geweld toegang moeten krijgen tot hulp en opvang. Ongeacht hun verblijfsstatus.

Door in de wijziging van het Uitvoeringsbesluit een uitzondering op artikel 10 Vw mee te nemen, wordt het Uitvoeringsbesluit in overeenstemming gebracht met de Europese slachtofferrichtlijn en het Verdrag van Istanbul.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben of een toelichting willen, dan kunt u contact opnemen met Laura van den Heuvel, via l.van.den.heuvel@mensenrechten.nl of 030-888 3 888.

Met vriendelijke groet,

mr. Adriana C.J. van Doijeweert
Voorzitter

---

¹ Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten.

² Het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Mr.dr. A.W. Duthler
Voorzitter Commissie Veiligheid en Justitie
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp
Vorbereidend onderzoek naar de
Implementatie van de Europese
Richtlijn tot vaststelling van
minimumnormen voor de rechten, de
ondersteuning en de bescherming van
slachtoffers van strafbare feiten

Datum
19 mei 2016
Ons kenmerk
2016/0082/AvD/LvdH/IC

Geachte Voorzitter van de Commissie voor Veiligheid & Justitie,

Op 24 mei 2016 vindt in de Eerste Kamer het voorbereidende onderzoek naar de Implementatie van de Europese Richtlijn tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten plaats. In deze brief brengt het College de positie van ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld onder uw aandacht. Het College stelt vast dat het wetsvoorstel ter implementatie, in tegenstelling tot wat de Richtlijn vereist, voor deze groep geen waarborg biedt op toegang tot de opvang.

WMO 2015 sluit ongedocumenteerde slachtoffers huiselijk geweld uit

Op basis van artikel 1.2.2, eerste lid, Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (WMO) hebben alleen rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld recht op maatwerkvoorzieningen, zoals verblijf in een vrouwenopvang. Voor ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld geldt dat zij op grond van artikel 10 Vreemdelingenwet (Vw) geen aanspraak kunnen maken op bovengenoemde voorzieningen. In artikel 1.2.2, derde lid, WMO 2015 is echter opgenomen dat op artikel 10 Vw bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) een uitzondering kan worden gemaakt voor wat betreft maatwerkvoorzieningen voor ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld.

Vooralsnog is een dergelijke AMvB niet door de regering opgesteld. Hierdoor hebben deze vrouwen nog steeds geen recht op toegang tot de vrouwenopvang. Dit is in strijd met de onderhavige Richtlijn die slachtoffers van strafbare feiten, waaronder huiselijk geweld, recht geeft op toegang tot (specialistische) slachtofferhulp, ongeacht hun verblijfsstatus.

Het College vraagt u dan ook dit gebrek te herstellen door de regering te vragen een AMvB op te stellen waarin ten aanzien van de opvang van ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld een uitzondering wordt gemaakt op artikel 10 Vw.

Recht van ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld op specialistische slachtofferhulp ingevolge de Europese Richtlijn

Doel van de Europese Richtlijn is ervoor te zorgen dat slachtoffers van strafbare feiten straks in alle EU-lidstaten passende informatie, ondersteuning en bescherming krijgen en aan het strafproces kunnen deelnemen.

Ingevolge overweging 10 van de Richtlijn dienen de lidstaten de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de in deze Richtlijn opgenomen rechten niet afhangen van de verblijfsstatus van het slachtoffer. Artikel 1 van de Richtlijn¹ bepaalt dat de in deze richtlijn opgenomen rechten jegens slachtoffers op niet-discriminerende wijze worden toegepast, mede wat hun verblijfsstatus betreft. Dit wordt door de regering erkend².

Ingevolge artikel 9 van de Richtlijn hebben slachtoffers (in dit geval van huiselijk geweld) recht op een toevluchtsoord of andere passende tussentijdse opvang voor slachtoffers die wegens een dreigend risico van secundaire en herhaalde victimisatie, van intimidatie en van vergelding een veilige schuilplaats nodig hebben. Dit geldt derhalve net zo goed voor ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld.

Conclusie

Nu, zoals hierboven genoemd, op basis van artikel 1.2.2, derde lid WMO nog geen AMvB is getroffen waarin een uitzondering wordt gemaakt op artikel 10 Vw voor ongedocumenteerde slachtoffers van huiselijk geweld, zullen de rechten uit de slachtofferrichtlijn van deze categorie slachtoffers geen gestalte kunnen krijgen. Het College ziet het ontbreken van deze AMvB als een gebrek in de implementatie van de slachtofferrichtlijn en vraagt u dit te herstellen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben of een toelichting willen, dan kunt u contact (laten) opnemen met Laura van den Heuvel, via l.van.den.heuvel@mensenrechten.nl of 030-888 3 888.

Met vriendelijke groet,

Mr. Adriana C.J. van Dooijeweert
Voorzitter

---

¹ Zie ook artikel 4, derde lid van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

² Zie MvT blz. 4